ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ ВІННИЦЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
КОМУНАЛЬНА УСТАНОВА «МІСЬКИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ»
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ДОШКІЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ
ЗАКЛАД № 73 ВІННИЦЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ»

ТВОРЧА СКАРБНИЧКА - 2017

«Дидактичний ігровий посібник Довжарики»

Номінація «*Дошкільнаосвіта. Компетентніснийпідхід у формуванні елементарнихматематичнихуявлень*»

Маричева Олена Борисівна
вихователь-методист
КЗ « ДНЗ № 73 ВМР»

Вінниця 2017

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА……..**3-4**

І.«ДИДАКТИЧНИЙ ІГРОВИЙ ПОСІБНИК «ДОВЖАРИКИ…….……5 - 20

1.1.Логіко-математичні ігри з використанням Довжариків……..……..5 - 10

1.2. Використання моделювання під час розв'язання текстових задач з Довжариками…….....11–17

1.3 Особливості опанування вимірювальної діяльності та орієнтування у часі з Довжариками…….17-18

1.4Результативність використання Довжариків у роботі з дітьми……..……...19-20

ДОДАТКИ…….....21-28

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ……. 29

ПЕРЕДМОВА

Мислення є найважливішою функцією мозку людини. Жоден вид діяльності не може обійтися без нього. Воно лежить в основі успішного засвоєння нових знань, умінь та навичок. Саме тому так важливо сформувати в малюкові основи образного та логічного мислення ще до того, як вони розпочнуть навчання у школі.

Державні вимоги щодо опанування дошкільнятами математики представлені у Базовому компоненті дошкільної освіти. Так, у межах освітньої лінії «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі» визначено такі результати освітньої діяльності: дитина орієнтується в сенсорних еталонах, порівнює предмети за формою, величиною, кількістю; класифікує предмети та їх групи за кількісними і якісними ознаками; за допомогою моделей матеріалізує математичні, логічні, часові відношення, використовує умовно-символічні зображення; розуміє зміст деяких математичних понять, відношення між числами, цифрами і кількістю предметів, уміє визначити склад числа (у межах 10), лічить у межах 10 в прямому та зворотному порядку; обізнана зі структурою задачі; вміє розв'язувати задачі та приклади на додавання і віднімання в межах 10; складає задачі-драматизації та задачі-ілюстрації, пропонує власні способи їх розв'язання.

Розвивати інтелект дитини - справа не проста і вимагає від нас, педагогів, певних умінь, знань та навичок. Отже, навчання дошкільника розмірковування стає одним із важливих педагогічних завдань, що необхідно розв'язувати в контексті його особистісного розвитку в цілому та логіко-математичного зокрема. У розвитку інтелекту виняткову роль відіграє співвідношення того, що вкладається у готовому вигляді, і того, що прийшло завдяки самостійному міркуванню. Розумні руки творять розумну голову; самостійна думка, як вогонь від іскри, народжується тому, що малюк пізнає. У момент напруженого обдумування сотень «чому?» думка безліч раз переключається з предмета на предмет, предмет досліджується з усіх боків. Дитина вчиться думати спостерігаючи, спостерігаючи думає – ось школа мислення.

Пізнавальна діяльність, де дитина самостійно йде від мети до результату, а від нього – знову у невідоме і знову до нового результату, і є процесом саморуху і саморозвитку. Варто зауважити, що саморозвиток не слід розглядати як просто вияв спонтанних вікових утворень. Це є результат тісної взаємодії вже наявного життєвого досвіду у нових умовах зустрічі з новими цікавими проблемами, коли природними є припущення і здогадки, їх перевірка. Так з'являється новий самостійно набутий досвід, дитина піднімається над собою, відчуває особливе емоційне вдоволення своїми досягненнями. Закріплюючись, такі інтелектуальні почуття служать активним джерелом творчого пошуку відповідей на запити навколишнього світу. А це у свою чергу, єдиний правильний шлях, щоб навчання стало привабливим творчим процесом, щоб пізнання приносило дитині радість.

Граючи в ігри для тренування образного та логічного мислення малюк легко та непомітно для себе засвоює такі складі мисленнєві операції, як порівняння, узагальнення, класифікація, систематизація, співвідношення. Самостійна пізнавальна діяльність дітей реалізується, насамперед, через активне предметно-розвивальне середовище. Не менш важливим є питання предметного наповнення розвивального середовища. Добір ігор та дидактичних засобів передбачає орієнтацію на їх багатофункціональність.Гра – це своєрідна чарівна паличка, яка вмить перетворює процес навчання дошкільнят з сухого, формального заняття на яскраву, цікаву, захоплюючу пригоду.

Розвивальне предметно-ігрове середовище нашого дошкільного закладу насичене численними традиційними засобами для розвитку логіко-математичних здібностей. Проте ми повсякчас прагнемо урізноманітнювати освітній процес, упроваджуючи цікаві авторські розробки. Так, з метою логіко-математичного та сенсорного розвитку дошкільників ми створили дидактичний ігровий посібник «Довжарики». Наші вихованці добре знайомі із сімейством Довжариків, які стали незамінними помічниками педагогів під час опанування цифр і кольорів, вирішенні різноманітних логічних завдань та

розв'язувані арифметичних задач.Своїм досвідом роботи ми поділились на сторінках нашого фахового журналу «Вихователь-методист дошкільного закладу» № 2, 2017 р.

Довжарики – це чоловічки, схожі на палички Кюїзенера. Такі кумедні іграшки в першу чергу допомагають нам розвивати логіко-математичні, пізнавальні та сенсорні здібності. Також застосовуємо їх із метою розвитку мовлення, фантазії, творчих здібностей. Вони виготовлені з тканини та наповнені поролоном, тому приємні на дотик. Їх можна використовувати як під час освітнього процесу, так і для занять із дітьми вдома.

Різноколірних Довжариків використовуємо під час організованої освітньої діяльності з дітьми усіх вікових категорій – від молодшого до старшого дошкільного віку.

ЗНАЙОМСТВО З ДОВЖАРИКАМИ

(рекомендується використовувати при першому ознайомленні)

В садочку нашім є багато
Ігор, розваг у будні й свята,
А ще у наших малюків
Живе сім'я Довжариків.

Вони короткі і довгенькі,
Червоні, сині і біленькі,
Рожеві, жовті і зелені,
Вони є світлі, є і темні
Довжарики, як і малята,
Люблять у різні ігри грати,
Вони уміють рахувати,

Свій зріст і колір розрізняти,
Предмети різні викладати,
Будинки, меблі будувати,
Задачі, різні вирішати,
А ще казки розповідати.

З ними завжди цікаво дуже…
Довжариків клич в гості, друже!

КАЗОЧКА ПРО ДОВЖАРИКИ

Не за далекими морями, не за високими неприступними горами, а зовсім близько, десь поруч із нами, любі дітки, живе дивовижна сімейка «Довжариків». Не вірите? Тоді давайте разом вирушимо в цікаву подорож та познайомимось з її чудовими господарями. Сімейка ця дуже гарна, а кожен з її мешканців по-своєму особливий. Та все ж іноді Довжарики люблять посперечатися між собою, хто з них найкращий та найголовніший.

І. ДИДАКТИЧНИЙ ІГРОВИЙ ПОСІБНИК «ДОВЖАРИКИ»

Завдання із сенсорно-пізнавального розвитку доцільно включати в різні види діяльності дітей, оскільки необхідною умовою розумового розвитку дошкільників і формування в них логіко-математичних уявлень є, зокрема, діяльнісний підхід тобто активне включення дітей у гру, працю, спілкування, самостійну художню діяльність, навчання тощо. Використання дидактичного ігрового посібника «Довжарики» в різних видах діяльності дає змогу дітям набувати різних компетенцій та реалізувати усі завдання визначені у Базовому компоненті дошкільної освіти освітньої лінії «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі».

Ми розробили три блоки ігор та ігрових завдань із використанням посібника: сенсорний, логіко-математичний, казковий. Сенсорний блок має на меті ознайомити та зацікавити дітей посібником і водночас максимально сприяти розвитку сенсорних еталонів. Він є основою для складніших ігор логіко-математичного блоку. Більшість ігор цього блоку ми розробили так, аби вони мали практично-діяльнісний характер, тобто виконували різні маніпуляції з Довжариками під час: конструювання, вимірювання, моделювання. А завдання ігор та ігрових правил казкового блоку – зацікавити дітей і на хвилі інтересу реалізувати завдання сенсорного та логіко-математичного розвитку.

Посібник містить **такі складники**: набір Довжариків різного кольору й розміру та будиночок для них, площинні силуети казкових персонажів; картки із зображенням будиночків із цифрами від 1 до 10 – по одній на кожного. *Утім, залежно від мети та задуму обраної гри ми поповнюємо посібник потрібними елементами*.

Так ми навчаємо малюків виконувати різні практичні операції, що є основою розумових дій, вироблення навичок лічби, вимірювання, обчислень, розв'язання задач та прикладів на додавання та віднімання в межах 10, орієнтація у часі тощо.

1.2. ПРИКЛАДИ ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНИХ ІГОР

Гра-конструювання «Потяг»

Мета: розвивати у дітей уявлення про довжину та вміння порівнювати смужки за довжиною, учити дітей розуміти поставлене завдання та вирішувати його самостійно.
Матеріал: набір кольорових Довжариків, силует паровоза за кількістю дітей, іграшки для обігравання сюжету.
Правила гри: починати будувати за сигналом, не заважати іншим дітям.

Хід.

- Сьогодні Довжарики вирішили погратись у потяг. Як вони це робили?Покажіть, будь ласка. Кожна дитина будує на столі поїзд: приєднує до паровозу вагони. Починаючи з самого короткого до найдовшого. Виграє той, хто швидше і правильно побудував потяг.
  Ускладнення. Педагог обговорює з дітьми якої довжини вагони. Дорослий пропонує дітям обіграти конструкцію(фото 1).

Фото 1

Гра-конструювання «Мости через річку»

Мета: розвивати у дітей окомір, уміння порівнювати предмети за шириною та довжиною і оперувати словами «широкий», «вузький», «довгий», «короткий»; вчити дітей розуміти поставлене завдання і виконувати його самостійно.
Ігрове завдання: вчити дітей організовувати сюжетно-рольову гру «Переправа через річку».
Матеріал: набір кольорових Довжариків (по 3 світло-зеленого, коричневого, жовтого кольорів, малюнок довгої звивистої річки, ширина якої змінюється, силуети різних видів транспорту.
Правила гри: виконувати завдання самостійно, не заважати один одному.

Хід.

Педагог знайомить дітей з поняттям «ріка», «ширина ріки», розповідає якими бувають мости через ріки. Потім пропонує дітям побудувати мости через річку: широкі і вузькі, довгі і короткі. Діти з допомогою силуетів, що зображують різні види транспорту, перевіряють чи достатньо широкі мости, чи можуть машини роз'їхатись і роблять висновки *(фото 2)***.**
Виграє той, хто швидше, відповідно до ширини річки побудує міст.

Фото 2

Дидактична гра «Довжарики, шикуйсь!»

Мета: Вчити дітей порівнювати величину Довжариків та будувати послідовність ряду за їх висотою.
Матеріал: набір Довжариків за кількістю дітей.
Правила гри:починати гру за сигналом.

Хід.

- Сьогодні в лісі веселі спортивні змагання: зайчик змагається з стрибків в довжину, а білочка – зі стрибків по деревах. А кольорові довжарики теж захотіли брати участь в естафеті з бігу. Для цього їм потрібно вишикуватись за зростом – від найнижчого до найвищого. Давайте їм допоможемо: вишикуємо Довжариків.

Кожна дитина шикує свою команду «за зростом». Для порівняння палички прикладають одна до одної. (фото 3)
Виграє той, хто швидше вишикує Довжариків.
Ускладнення. Коли команди вишикувані вихователь просить дітей порівняти послідовність кольорових паличок, для чого ставить запитання:
- Який Довжарик стоїть першим?
- Який Довжарик стоїть останнім?
-Довжарик якої висоти розташований за коричневим, червоним, фіолетовим, темно-зеленим?

Фото 3

Дидактична гра «Чарівна драбинка»

Мета: вчити будувати послідовність ряду з кольорових Довжариків за їхньою довжиною, закріпити поняття числовий ряд, знайомити з поняттям склад числа.
Матеріал: набір кольорових Довжариків.
Правила гри: уважно слухати інструкцію, починати гру за сигналом; не заважати іншим гравцям.

Хід.
- Зайчик до новорічних свят вирішив прикрасити ялинку, а як дістатись верхівки не знає. Як ми можемо йому допомогти? (діти пропонують збудувати з кольорових Довжариків драбинку)
Діти будують драбинки за правилами (правила подаються в порядку збільшення складності):
1. Від білого Довжарика з послідовністю збільшення довжини кожної сходинки (кількість сходинок визначається відповідно до можливостей дітей) на один.
2. Під диктовку:
- знайди Довжарик один та поклади його перед собою;
- під Довжарик один поклади Довжарик два;
- під Довжариком два поклади Довжарик три (і т. д. залежно від того, яку цифру вивчаєте)
3. Від будь-якого заданого Довжарика вгору або вниз.
4. Під диктування дорослого:
- поклади Довжарик на ім'я Один,
- під нею Довжарик на ім'я Два,
- знайди Довжарик на ім'я Три, поклади його під червоною.

В кінці гри вихователь підводить дітей до висновку, що кожна наступна сходинка довша від попередньої.
Перемагає той, хто швидше і правильно побудує драбинку.*(фото 4)***.**
Ускладнення. Можна запропонувати дитині, користуючись тим же правилом, самостійно дібрати решту Довжариків до драбинки.

Фото 4

Дидактична гра «Довжарику, як тебе звати»

Мета: закріпити порядкову лічбу, з'ясувати взаємозв'язок між числом і цифрою, що його позначає.
Матеріал: набір Довжариків за кількістю дітей.
Правила гри: не викрикувати, не заважати іншим дітям.

Хід гри.

Вихователь запитує, чи вміють діти лічити. Якщо ні, то в цьому нам допоможуть кольорові Довжарики. У кожної палички є своє ім'я. Той, хто довідається про імена всіх паличок, легко і швидко навчиться лічити.
- Ім'я найкоротшого білого Довжарика - один і позначається цифрою «1» (дорослий показує картку з цифрою 1)
- Ім'я другого червоного Довжарика – два і позначається цифрою «2»!
Так само визначаються «імена» решти кольорових паличок (залежно від вікової групи дітей) (фото 5)**.**

Фото 5

Дидактична гра «На скільки?»

Мета: вчити порівнювати числа, закріпити поняття «довший», «коротший», «більший», «менший», вчити користуватися знаками «<», «>»

Матеріал: кольорові Довжарики, математичні набори з цифрами і знаками.

Правила гри: виконувати завдання по інструкції, не заважати один одному.

Хід.

Зайчик та білочка засперечались, хто з них вищий. Вони прийшли до кольорових Довжиків по допомогу.

- Як кольорові Довжарики можуть їм допомогти? (Можна виміряти звірят, а дітки поміряють Довжарики.)

Спочатку діти кладуть один Довжарик над іншим, визначають, який з них довший. Потім визначають на скільки він довший за інший: слід додати до меншого з них білий Довжик так, щоб їхні довжини зрівнялися. Тепер запропонуйте дітям полічити білі Довжарики й замінити їх одним – тим, який відповідає їхній спільній довжині. В кінці педагог пропонує дітям зробити математичний запис з допомогою цифр та знаків. Наприклад: діти порівнюють червоний Довжарик 2 і жовтий Довжарик 5. Це можна записати за допомогою цифр і знаків: 5 > 2.

Діти переконуються в цьому, виконуючи дії з кольоровими паличками.

Перемагає той, хто правильно виконає завдання та пояснить свої дії.

Дидактична гра «Як ростуть Довжарики»

Мета: продовжувати вчити дітей збільшувати і зменшувати числа на одиницю; називати «сусідів» даного числа; порівнювати суміжні числа; розвивати окомір та вміння встановлювати логічний зв'язок і закономірність; формувати у дітей навички самоконтролю.

Матеріал: набір кольорових Довжариків та набір цифр і знаків.

Правила гри: не викрикувати, слідкувати за словесною інструкцією.

Хід.

Педагог запитує у дітей:

- Що може рости?

- Числа теж можуть рости. Що можна зробити, щоб побачити як ростуть числа?

1. Викласти цифри в порядку зростання.
2. Побудувати числову драбинку із кольорових Довжариків.

Додаткові завдання:

- діти показують Довжарик, який позначає таке число, скільки ударів в бубон вони почули;
- серед розкладених на столі цифр, діти повинні знайти ту, яка відповідає даному Довжарику. Цифру потрібно поставити перед відповідним Довжариком. Перед кожною цифрою діти розкладають кольорові Довжарики, що виражають дане число, коментуючи свої дії (чим вище східець, тим більше число. Отже числа ростуть.)

3. Граючись з числами, педагог пропонує вирішити різні завдання:

- назвіть числа не більше 8, але не менше 4;
- назвіть число, яке стоїть поряд з числом 3, але не 2;
- назвіть число, яке стоїть між 5 і 8, але не 6;
- назвіть числа, які стоять до 10, але після 5.

4. Діти можуть викласти цифри в порядку зростання (від1 до 10), або зменшення (від 10 до 1).

Перемагає той, хто виконає перший виконає завдання та перевірить правильність у свого товариша.

Дидактична гра «Піжмурки»

Мета: закріпити вміння дітей розв'язувати приклади на додавання і віднімання в межах 10. Засвоювати правила побудови натурального ряду чисел, розвивати мислення, увагу, пам'ять.

Матеріал: набір кольорових довжиків, картки з числами та прикладами.

Правила гри: виконувати завдання по інструкції, не заважати один одному.

Хід.

- Ти любиш гратись у піжмурки? Це улюблена розвага Довжариків. Вони так вміють ховатися, що зайчик ніяк не може їх знайти. Допоможемо йому?

Перед грою дитина складає з 10 Довжариків драбинку.

1 варіант гри: вихователь ховає один з кольорових Довжариків, що складає драбинку, а потім запитує: «Якого Довжарика немає? Знайди його!». Дитина називає ім'я Довжарика, що заховався.

2 варіант гри: після слів вихователя «Знайди Довжарик!» діти обертаються. Педагог показує картку із числом, що визначає ім'я задуманого Довжика. Діти називають його колір Потім перевіряють свій вибір, прикладаючи до Довжарик потрібну кількість білих Довжариків.

3 варіант гри: вихователь показує дітям картку із зображеним на ній числом, і просить назвати число на одиницю більше (менше), ніж число на картці. Це буде ім'я Довжарика, що сховався. Діти називають колір та ім'я Довжарика й перевіряють правильність свого виробу за допомогою білих Довжариків.

4 варіант гри: педагог показує дітям картку з прикладом. Розв'язавши приклад, діти зможуть назвати ім'я Довжарика, що сховався.

Перемагає той, хто правильно назвав ім'я Довжарика, стає ведучим і його черга ховати Довжарик. Кому не вдалося назвати ім'я Довжарика вірно, той і жмурить.

Дидактична гра «Будівельники»

Мета: закріпити склад чисел в межах 10.

Матеріал: набір кольорових Довжариків, картки з цифрами.

Правила гри: діяти за словесною вказівкою, виконувати завдання самостійно.

Хід.

- Зайчик і білочка вирішили побудувати будиночки. Покликали на допомогу кольорові Довжарики. Чи хочете взяти ви в цьому участь? Тоді до діла!

Вихователь пояснює: «Щоб будиночки були міцними та гарними, їх слід будувати за планом». Видає дітям «план» будівництва – картки з числами. Число на картці задає кількість поверхів та довжину будинку. Будинок слід будувати «драбинкою». Кількість сходинок дорівнює кількості поверхів, драбинку слід

будувати знизу догори. Вниз кладеться Довжарик , ім'я якого написано на картці (фото6). Кожна наступна сходинка має бути на один білий Довжарик коротший. Коли драбинку складено, діти добудовують поверхи, вирівнюючи їх за нижнім Довжариком. Закінчивши спорудження, діти розказують, з яких Довжариків побудований кожен поверх. Наприклад, якщо на «плані» зображене число 3, перший поверх складається з Довжарика 3. Другий – із Довжарика 2, 1. Перемагає той, хто першим виконає завдання.*Фото 6*

1.2 ВИКОРИСТАННЯ МОДЕЛЮВАННЯ ПІД ЧАС РОЗВ'ЯЗАННЯ ЗАДАЧ З ДОВЖАРИКІВ

Заняття з посібником створили передумови для загального розумового й математичного розвитку дітей, зокрема уміння розв'язувати текстові задачі.

Основною проблемою, з якою стикаємось ми педагоги, навчаючи дошкільників розв'язувати задачі, є, те, що дітям надзвичайно складно уявити задачу в цілому, з усіма наявними в ній відношеннями. Тому нерідко в них формується звичка виділення, «вихоплення» окремого слова з тексту задачі як опорного, без усвідомлення конкретного змісту задачі, що приводить до помилкових розв'язків.

Найчастіше помилки припускає педагог, орієнтуючи дитину на окреме слово в тексті задачі і не звертаючи її уваги на зміст дії, яку це слово виражає. Скажімо, у процесі розв'язання з дітьми задачі про птахів педагог говорить: «Прилетіли – додавай. Відлетіли – віднімай». Однак все залежить від контексту. Наприклад: «З гнізда вилетіло 5 горобчиків, потім ще 1 горобчик. Скільки всього птахів вилетіло з гнізда?», почувши слово «вилетіло», діти віднімають від п'яти один.

*Щоб уникнути подібних помилок, ми вирішили запросити наших Довжариків нам допомогти***.**Наші казкові персонажі навчили дітей аналізувати задачі методом моделювання. Попередня робота з цією метою була проведена під час виконання ігрових вправ та завдань: ознайомили дітей зі змістом дій додавання й віднімання, навчаючи перетворювати на мову математичних символів, ситуацію, зображену на малюнку, а також пояснювати за малюнками або схемами, дію, яку потрібно виконати. На цьому увагу малюків зосередити на розумінні того, що означають знаки «+», «-». *Наприклад, під час читання задачі: « У гості до 3 червонихДовжариків прийшов жовтий Довжарик, стало їх разом 4. 3 Довжарика та 1, всього 4. Слово додати позначається знаком «+».* У іншій задачі результат може бути вже поданий на малюнку, дітям лише потрібно навчитися його бачити.При цьому не виникає особливої необхідності відповідати на запитання: «Скільки всього?» або «Скільки залишилось?».

Як відомо, існує кілька основних типів математичних задач. Ознайомлювати з ними дошкільниківслідпоступово, використовуючи метод моделювання.

Задачі на знаходження суми та залишку

Задачі на знаходження суми й залишку — перші задачі, із якими ознайомлюють дошкільників. Важливо, щоб кожна дитина зрозуміла, за допомогою якої дії можна розв'язати певну задачу й чому. Для того щоб вибір дії був усвідомленим, дитина **має уявити цю дію, а ще ліпше — виконати її, використовуючи предмети або їх замінники.** Особливо актуально це на самому початку навчання розв'язання текстових задач. Тому дітям п'яти —шести років потрібно пояснити найпростіше предметне моделювання умови задачі.

Моделювання умови задачі на знаходження суми

Текст задачі: «Сімейка Довжариків зібралась у гості до свого друга Вінні-Пуха. 3 – червоних, 2 – жовтих Довжарика. Скільки Довжариків пішли у гості?»

Повторюючи умову задачі, дитина бере 3 Довжарика, показує дітям, знаходить картку з позначенням числа 3. Потім бере 2, і показавши дітям, знаходить картку з позначенням числа.

Педагог: Що потрібно дізнатись в задачі? (Скільки Довжариків пішли у гості?)

Що потрібно зробити з Довжариками, щоб вони були разом?

Викладає на доріжку всі Довжарики.

Педагог : Скільки було червоних Довжариків? А тепер їх стало більше, чи менше? Чому? Як ми це запишемо?

Виставляють картки 3+2.

Педагог: Скільки ж усього Довжариків пішло у гості? Як ви про це дізнались?

Давайте перевіримо, чи правильно ми розв'язали задачу: візьмемо Довжариків та перерахуємо їх.

Діти переконуються, що Довжариків справді п'ять. Потім педагог переходить від предметного до графічного моделювання.

Педагог: Давайте запишемо задачу і її розв'язок у зошиті. Як можна зобразити у зошиті Довжарики. (паличками). Скільки ви намалюєте червоних Довжариків, скільки жовтихДовжариків?

Діти малюють.

Педагог: Що потрібно було дізнатися в задачі? Як ми це покажемо? Давайте зобразимо це ось великою дугою: наче наші Довжарики заскучали один за одним. *(діти малюють дугу).*Але ж у задачі це ще невідомо, а лише необхідно дізнатись. Напишемо під дугою знак питання*(мал.1).*

Закрийте Довжариків смужкою паперу. Як дізнатися, скільки всього Довжариків, не перераховуючи їх? Що потрібно зробити? Покажемо за допомогою карток із цифрами розв'язок: (3) + (2) = (5).

Педагог підсумовує: ціле визначали за відомими частинами, ціле більше своїх частин.

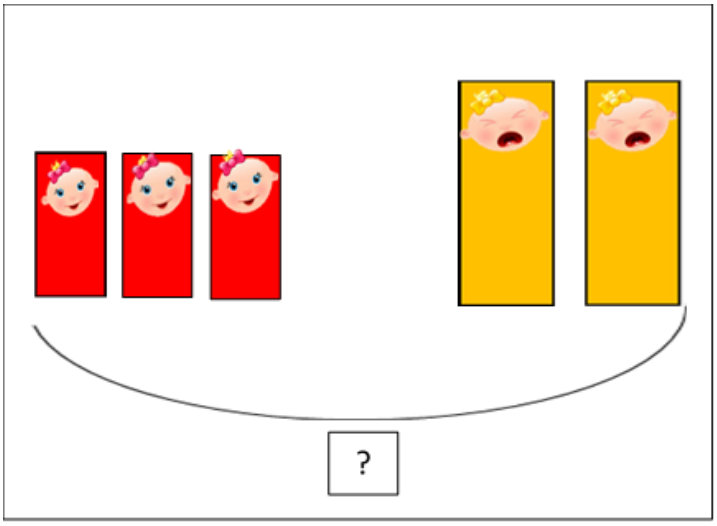

Мал.1

Моделювання умови задачі на знаходження залишку

Текст задачі: «Шість братиків Довжариків вирішили влаштувати змагання на самокатахта у двох з них, як виявилось, відсутнє спортивне знаряддя. Скільки Довжариків залишилось змагатись?

Педагог: Скільки Довжариків спочатку вирішили змагатись?

Дитина викладає шість Довжариків.

Педагог: намалюйте в зошитах Довжариків. Скільки Довжариків не прийняли участь у змаганнях? Як це позначити на малюнку? Закресліть тих Довжариків, які не приймали участь у змаганнях.*(мал.2)*

Педагог на дошці, а діти в зошитах розв'язують завдання. У результаті виходить графічна модель задачі.

Педагог: Що потрібно дізнатись в задачі? Покажіть тих Довжариків, які залишились змагатись, позначте їх дугою і поставте під нею знак питання. *(закриваючи смужкою паперу, тих, хто змагався)* Як же дізнатись, скільки Довжариків залишилось? (

Треба від шести відняти два).

Діти викладають картки з розв'язком під малюнком: (6) – (2) = (4) і дають відповідь: « Четверо Довжариків успішно змагались». Під керівництвом вихователя вони з'ясовують, що шість Довжариків – спочатку вирішили змагатись, - це ціле число, яке складається з чотирьохДовжариків, які *влаштували змагання і двох , які залишились за них вболівати.*

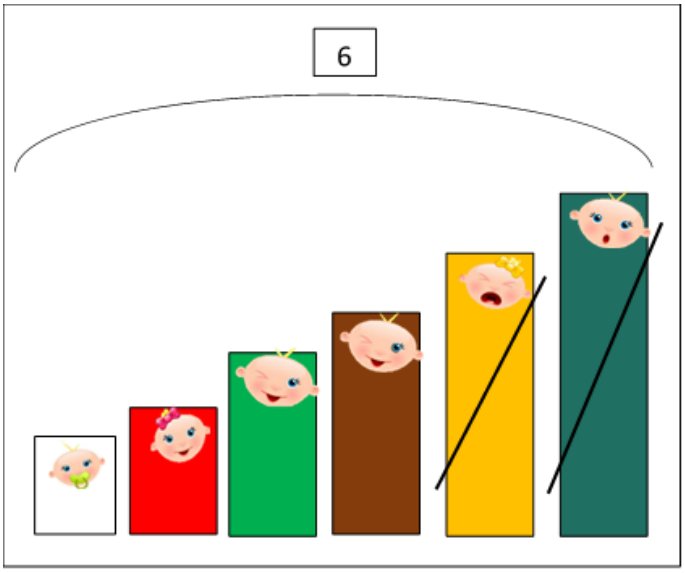

Мал.2

Для роз'яснення сенсу віднімання також можна використовувати моделювання з опорою на уявлення дошкільників про співвідношення цілого й частини. Як свідчить практика, діти охоче виконують малюнки відповідно до тексту задач, пояснюють і «записують» за ними розв'язок.

Задачі на знаходження невідомого доданка або від'ємника

Моделювання доцільно застосовувати також і під час ознайомлення дітей з розв'язанням задач на знаходження невідомого доданка і від'ємника. Крім того, для розв'язання задач на збільшення і зменшення числа на кілька одиниць.

Для включення дітей в активну діяльність у процесі розв'язання задач із застосуванням моделювання слід пропонувати їм складати нові задачі по перетвореній моделі. Приклади задач.

Задача на знаходження невідомого доданка

Текст задачі: У одногоз Довжариків на ім'я Три сьогодні День народження. Вирішив він покликати своїх братиків та сестричок. Трьох старших Довжариків він посадив за великий стіл, а молодших - за маленький столик. Скільки прийшло молодших Довжариків

Дитина виставляє п'ять Довжариків в довільному порядку та перераховує їх.

Діти переконуються, що є п'ять Довжариків. Педагог дістає триДовжарика садить за стіл.

Педагог: Скільки Довжариків зараз сидить за столом? Це усі казкові герої? Яких Довжариків не вистачає?*(мал. 3*). Ми знаємо. Скільки їх? Скільки всього було Довжариків? Що потрібно зробити, щоб за столом лишились лише молодші Довжарики?

За пропозицією дітей малюємо схематично прямокутний стіл для великих Довжариків і квадратний для молодших братиків.

Педагог: Як же дізнатися, скільки молодших братиків запросив іменинник?

Діти за допомогою карток під схемою рішення викладають: (5) - (3) = (2)

Дають відповідь на запитання задачі. Пояснення вибору арифметичної дії таке саме, як і при розв'язанні завдань на знаходження залишку.

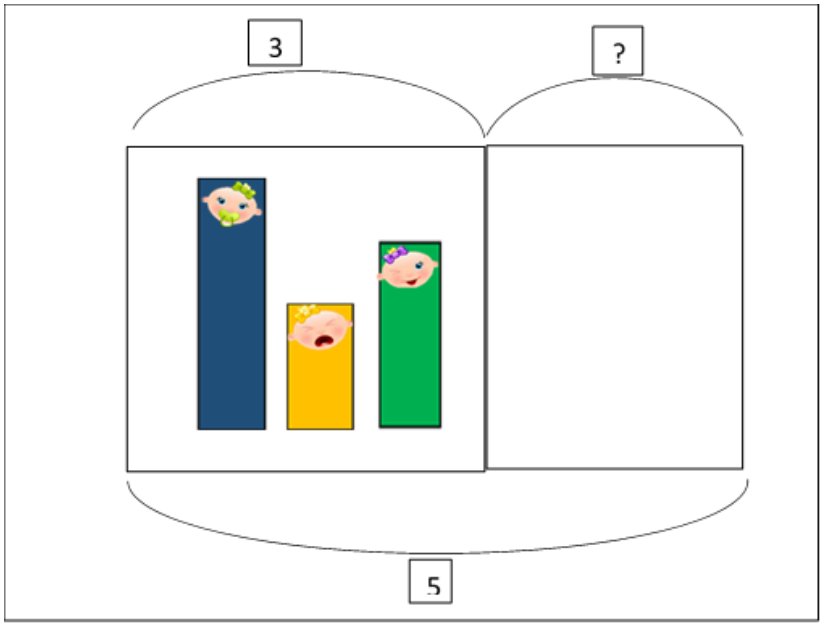

Мал. 3

Задача на знаходження невідомого зменшуваного доданка

Текст задачі: Коли Довжарики з'їли 2 шматочка святкового торту, там залишилось ще 4 шматочки. Скільки було шматочків торту на столі?

Педагог: Як ми схематично зобразимо шматочки торта? (трикутниками). Скільки шматочків залишилось на столі, зобразимо їх.

Педагог малює на дошці у верхній частині набірного полотна 4 трикутника, діти малюють у себе в зошитах.

Педагог: Раніше шматочків торту біло більше чи менше? Чи знаємо ми, скільки шматочків торту було раніше? Покажемо це дужкою і знаком питання. Чому шматочків торту стало менше? Зобразимо 2 шматочки внизу, під дужкою. Як же дізнатись, скільки всього шматочків було на столі?

Педагог переставляє два трикутника у верхню частину набірного полотна. Під малюнком діти «записують» розв'язок: (4) + (2) = (6)і дають відповідь на запитання задачі. У подібних задачах при виборі арифметичної дії вони міркують так само, як і під час розв'язання задач на знаходження суми.(мал.4).

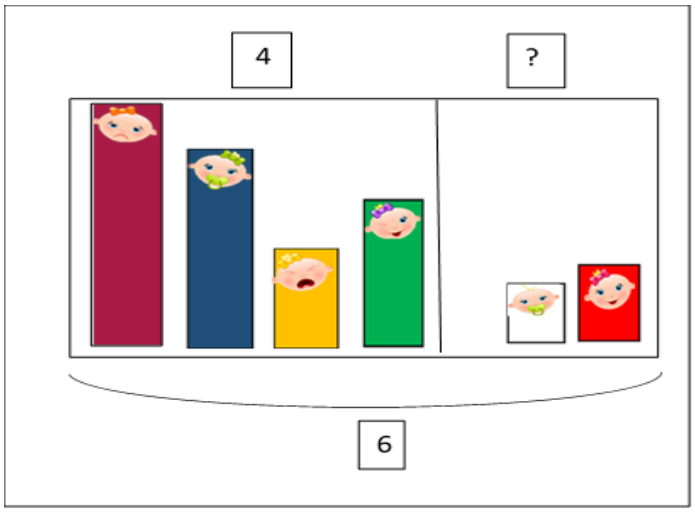

Мал. 4

Задачі на збільшення і зменшення числа

Задачі на збільшення і зменшення числа на кілька одиниць, виражені в прямій формі, можуть бути введені одночасно, одразу після ознайомлення із задачами на знаходження суми й залишку. Навчання дітей розв'язання задач на збільшення і зменшення числа на кілька одиниць, у яких подано різниця чисельностей двох множин, також потребує підготовчої роботи. У цьому разі вона зводиться до розкриття або уточнення виразів «стільки само», «більше на», «менше на» **під час виконання вправ такого виду:**

• покладіть зліва Збілих Довжариків, а справа — З червоних Довжариків. Що можна сказати про кількість Довжариків? їх порівну білих та червоних;

• покладіть в один ряд 5 синіх, а в другий ряд стільки само зелених Довжариків. Докладітьще 3 білих Довжарика до зелених.ЯкихДовжариківбільше? На скількибільше? На три. Зеленихстільки само, скількисиніх та ще 3.

Аналогічнорозкриваєтьсязміствиразу «менше на»: менше на 5 — це стільки само без 5 або не вистачає 5, щоббулостільки само. Віддітей в цьомуразіпотрібнізнання двоякого сенсувідношень «більше на», «менше на». А саме: якщо одна множина на кількаодиницьбільша, ніж друга, то друга множина на стільки само одиницьменша, ніж перша. Післярозв'язаннязадачі на збільшення числа на кількаодиницьдоцільноспільно з дітьмискластиоберненізадачі: на зменшення числа на кількаодиниць в непрямійформі і на різницевепорівняння чисел.

Складання взаємообернених задач

Текст задачі. *Варіант 1*: Місток через річку склали 4 та 3 різнокольоровихДовжарика. Скільки всього Довжариків побудували місточок?

Спільно з вихователем діти складають малюнок

Педагог:Ми будемо знаходити ціле чи частину? (Ціле) За допомогою якої дії ми знайдемо ціле? (ціле ми знайдемо додаванням)*(мал. 5)*

Діти спільно з педагогом оформляють розв'язок: (4) + (3) = (7) та дають відповідь: «У будівництві приймало участь 7 Довжариків. Закриває прямокутником довгі Довжарики, прибирає картку з цифрою 4 і запитує, що змінилось? Що тепер відомо? Що потрібно дізнатись? Діти помічають, що відомо скільки всього Довжариків, ще відомо скільки маленькихДовжариків. Потрібно дізнатись скільки ДовгихДовжариків приймало участь у будівництві.

Педагог: Хто зможе тепер розповісти, про що у нас вийшла задача?

Роздум-орієнтир до задачі: Як потрібно викласти Довжарики, що побудувати міст? Чому саме так?

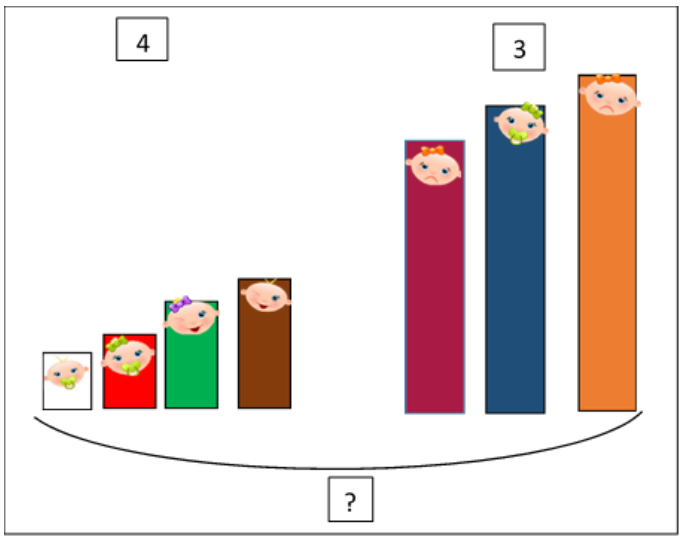

Мал. 5

Варіант 2. У будівництві мосту приймало участь 7 Довжариків. Червоний, зелений та синій вирішили, що краще побудувати для людей, які гуляють поряд лаву для відпочинку. Скільки Довжариків залишилось будувати міст?

Потім педагог замість картки зі знаком питання ставить картку з цифрою 4 , а маленькі Довжарики закриває прямокутником. Прибирає картку з цифрою 3 і запитує: «Що змінилось? Що тепер відомо? Що потрібно дізнатись».

Діти помічають, що відомо, скільки всього Довжариків, ще відомо, що низьких за зростомДовжариків – 4 . Потрібно дізнатись, скільки було високихДовжариків. Педагог ставить картку зі знаком питання над високимиДовжариками.

Діти за отриманою моделлю складають нову задачу: «У будівництві приймало участь 7 різнокольровихДовжариків.. Низьких за зростом було – 4. Скільки довгихДовжариків приймало участь у будівництві?

Роздум-орієнтир до задачі : Чи зможуть побудувати Довжарики, які залишились міст? Чому?

Моделювання умови задачі на збільшення числа на кілька одиниць

Текст задачі: 4 синіхДовжарики пішли у гості до бабусі взяли з собою по пиріжку з яблуками. Біля будинку бабусі вони зустріли жовтих сестричок, які несли пиріжки з м'ясом, тільки меншена один. Скільки пиріжків принесли маленькі сестрички бабусі?

Педагог: Скільки синіхДовжариківнесли бабусі пиріжки? (чотири)

Намалюйте чотири Довжарика. А що сказано скільки до бабусі прийшло жовтих сестричок? (на один менше). Що це означає? А чи відомо скільки всього прийшло казкових героїв (ні). Що потрібно визначити в задачі? Сформулюйте текст задачі.(мал. 6)

Роздум-орієнтир до задачі: Що потрібно зробити, що пиріжківбуло порівну? У синіх Довжариків залишилось дома 2 пиріжка з яблуками, як їх поділити порівну?

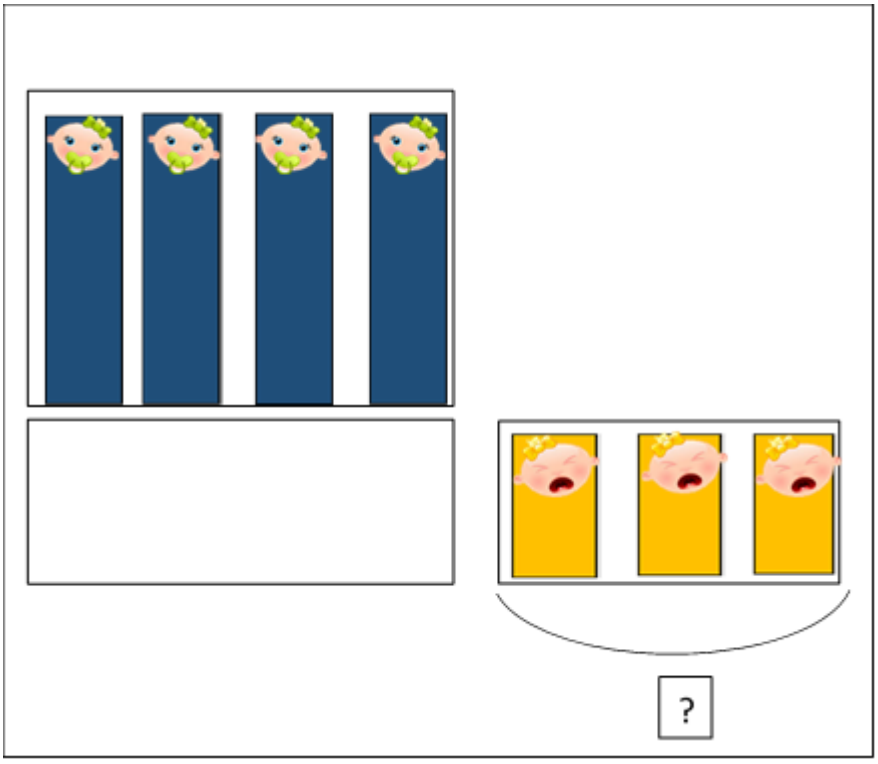

Мал. 6

У процесі моделювання наші вихованці легше сприймають текст задачі, роблять менше помилок у виборі дії, з інтересом беруть участь у створенні моделей нових задач.

Тож моделюванняДовжариками – дуже ефективний засіб навчання дошкільників розв'язання текстових задач.

Кажуть, що гарний діамант потребує огранування. То чому ж не надати задачам, наприклад, казкового огранування? Так ігрові завдання ще більше зацікавлять дошкільників. Інтерес дітей до казок — це і додаткова мотивація, і складова опосередкованого навчання.***Діти із задоволенням грають не з квадратами, трикутниками чи прямокутниками, а з Довжариками подорожують на кораблях , знаходять «дивосоти» тощо.***

Нове, незвичайне і нестандартне завжди **приваблює дітей і ліпше запам'ятовується.**

1.ЗОСОБЛИВОСТІ ОПАНУВАННЯ ВИМІРЮВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЧАСУ З ДОВЖАРИКАМИ

Ми, педагоги-практики, визнаємо, що вимірювання – складна діяльність, яку діти опановують упродовж тривалого періоду, починаючи із середнього дошкільного віку. У методиці математики визначено чіткий алгоритм навчання дітей вимірювання. Так, у дошкільному закладі в дітей насамперед формують навички вимірювання об'єктів умовними мірками і лише з годом ознайомлюють з еталонними одиницями вимірювання протяжності, довжини, як-от: сантиметр, метр, кілометр тощо. З огляду на складність процесу вимірювання він може бути успішним лише за умови оволодіння дітьми специфічними вміннями, які з часом трансформуються у стійкі вимірювальні навички.

Наші Довжарики перетворюються на умовні мірки та допомагають нашим вихованцям опановувати сходинки вимірювальної діяльності. Аби навчити дитину вимірювати за допомогою наших казкових героїв педагог особисто робить показ, супроводжуючи його чітким і доступним поясненням прийомів вимірювання. Для цього їм необхідна чітка інструкція: що виміряти і як саме – вихователь пояснює послідовність дій і вимоги до них; хто з ким буде вимірювати – організація роботи.

Алгоритм вимірювання Довжариками:

Крок 1. Правильно визначити точку відліку;

Крок 2 Обрати для вимірювання Довжарик певного розміру

Крок 3. Переміщувати Довжарик зліва-направо під час вимірювання довжини і від низу до верху – під час вимірювання ширини й висоти;

Крок 4. Зробити позначку олівцем або крейдою в тому місці, яке збігається з кінцем Довжарика.

Крок 5. Порахувати кількість використаних для вимірювання Довжариків.

Крок 6. Підбити підсумки проведеної роботи: що і якими Довжариками виміряне, який кінцевий результат вимірювання.

Час оточує нас усюди, скеровує і регулює наше життя. Здавна люди вчились вимірювати час і для цього навіть винаходили спеціальні прилади. Формувати уявлення дошкільників про час важливо для того, аби вони мали змогу вільно орієнтуватися в часі та просторі, визначати основні одиниці його виміру, покладаючись на доступні й зрозумілі приклади із власного життєвого досвіду та знання, отримані завдяки роботі з різними моделями часу.

Ми пропонуємо складати авторські оповідання-казки разом з дітьми і звичайно залучаючи до цього наших Довжариків. Так педагог знайомлячи малюків з частинами

доби,створює уявну ситуацію, де Довжарики обирають на себе рольпевних часових проміжків (рік, доба, тиждень) та розповідають про часові поняття . Як наслідок, дітям здається, що час – це жива істота, яка живе своїм життям, «приходить» або ж «іде геть» ; щоразу з'являється ніч, день, зима, літо, але потім кудись зникають*(фото 7).* Приклад такого оповідання-казки.

ЧОМУ ДОВЖАРИК НІЧКА ПОСВАРИЛАСЯ З ДОВЖАРИКОМ РАНКОМ

Трапилося це давним-давно. Коли ще квіти були такі великі, наче дерева. Звірі й птахи вміли розмовляти. В чудовому палаці жили три брати і сестра: Ранок, День, Вечір, Ніч. Один з них дуже полюбляв тишу. Йому подобалось сидіти біля вікна і дивитись у зоряне небо, тому він одягав синій одяг. Другий брат був дуже працьовитий він був модельєром та шив одяг з зеленого кольору. Це його улюблений колір. Третій брат був співаком, якому дуже подобались червоні кольори. Четверта сестра любила спокійні ігри, заняття. Вона брала фарби синього кольору та йшла малювати картини.

Вони досить часто сперечались між собою та не могли знайти спільне заняття. Якщо один брат радів сонцю і танцював, то сестра закривала вікна і просили тиші. Третього брата дратували звуки швейної машини.

Це могло продовжуватись досить довго, поки чаклун Доба, який жив поряд та спостерігав за ними кожен день, вирішив по-своєму. «Ви більше не будете сваритись, я вас зачаклую і ви будете з'являтись по черзі. І так буде завжди та йти по колу.»

Змахнув чаклун своєю чарівною палицею і відтоді після ночі настає ранок, приходить день, якийзакінчується ніччю.

Ось така історія трапилася давно колись...

фото 7

Особливе значення має не просто демонстрація готових моделей часу, а залучення дітей до процесу їх виготовлення. Після заняття кожному Довжарику (відповідно його часової ролі) діти виготовляють колаж «Коли це буває?». Тож найточніші уявлення формуються у дошкільників про ті проміжки часу, які безпосередньо пов'язані з їхнім досвідом.

1.4 РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ДОВЖАРИКІВ У РОБОТІ З ДІТЬМИ.

Виникнення уявлень як результат практичних дій дітей з предметами, виконання різноманітних практичних операцій, що є основою для розумових дій, вироблення навичок рахунку, вимірювання, обчислень створюють передумови для загального розумового і математичного розвитку дітей, у тому числі і для розвитку основ логічного мислення. У цьому ми переконались, використовуючи у роботі з дітьми Довжариків. Сприймати їх без позитивних емоцій неможливо. Тож у гарному настрої, слухаючи і складаючи казки, граючись, діти швидко засвоюють знання і оволодівають уміннями.

В старших групах проводилась діагностика рівня компетентності дітейза Освітньоюпрограмою для дітей від 2 до 7 років «Дитина». Аналізуючи отримані результати, можна зробити висновок, що від 50% до 60%дітей оволоділи поняттями про величину, число, математичною термінологією, мають навички рахунку, і близько 20% дітей мають навички вимірювання.

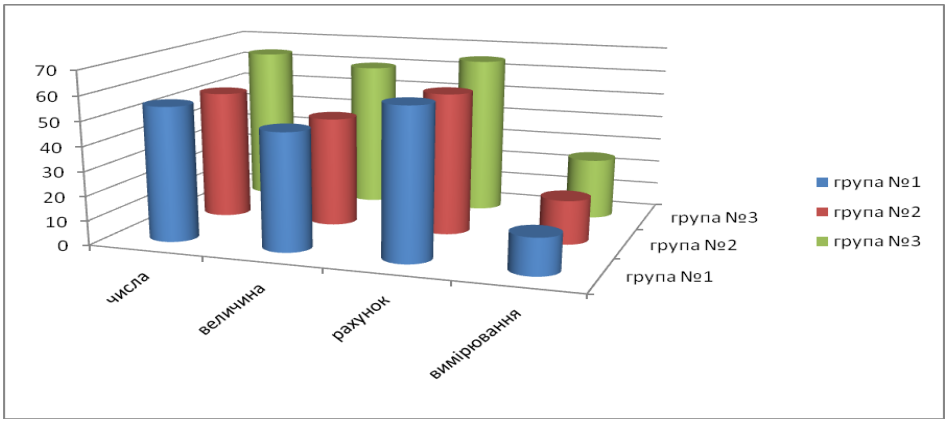

Після двох місяців активних ігор з Довжариками (як організованих вихователем, так і самостійних) дітей старших груп №1 і № 2 була проведена повторна діагностика. Результати її показали досить позитивну динаміку у розвитку вимірювальних навичок у групах № 1 та № 2 (25%), тоді як в групі № 3 лише 9%. Також відрізняються показники інших розділів логіко-математичного розвитку. Коли в групах № 1 і № 2 кількість дітей, які добре оволоділи поняттями про величину, число, математичною термінологією, та які мають навички рахунку збільшилась на 20%, то в групі № 3 – лише на 10%.

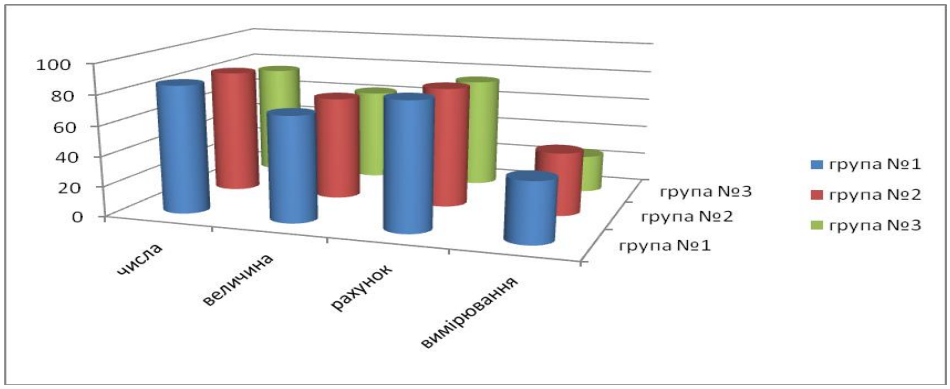

Крім цього у значної частини дітей перших двох груп з’явились елементарні вміння аргументувати свої вислови, будувати найпростіші умовиводи, узагальнювати, класифікувати. Вони навчились узгоджувати свої дії з діями ровесників і дорослого, проявляти навички елементарного самоконтролю і саморегуляції, взаємодії один з одним.

Хочу наголосити: якщо кожен педагог підходитиме до начального процесу творчо, то жодна дитина не втратить інтерес до навчання та буде з нетерпінням чекати наступного заняття. Саме цікаві персонажі Довжарики допомагають перетворити логіко-математичні заняття на казкове дійство, під час якого ваші вихованці з легкістю опанують всі сходинки освітнього процесу.

І насамкінець слушна порада: під час гри забудьте, що – авторитетний та всезнаючий дорослий. Хоч ненадовго станьте знову дитиною – будьте для дошкільника рівноправним партнером у грі, який також може сумніватися й радіти своїм успіхам.

Грайтесь і навчайтеся разом!

Додатки

Педагогічна майстерня для молодих педагогів ДНЗ
м. Вінниці «Весела, жива математика для всіх»

Мета: ***підвищення професійного рівня учасників щодо формування логіко-математичної компетентності дошкільників на основі інтегрованих дидактичних модулів, сприяння розвитку творчої індивідуальності вихователя та впровадження інноваційних технологій.***

І. Мовно -логічна розминка «Хто знає, той розповідає».

1. **Чи може новонароджена дитина мислити? Щоб мислити, необхідно володіти чуттєвим і практичним досвідом, зафіксованим у пам'яті. Мислення дитини зароджується у предметних практичних діях. Розвиток сприймання та мислення перебуває в єдності.**

2. **Як називається найбільш ранній вид мислення? Найбільш ранній вид мислення – наочно-дійове. Його особливість полягає у тому, що сам процес мислення є практичною перетворювальною діяльністю.**
3. **Чи здатен дошкільник логічно мислити? Здатність мислити точно і послідовно. Воно формується на основі образного та є вищою стадією розвитку дитячого мислення. Логічне мислення приводить до прийняття правильного рішення без допомоги інтуїції та досвіду. Тому починати його розвиток слід якмога раніше.**

4. **Що є основною умовою розвитку мислення? Основною умовою розвитку мислення є цілеспрямоване розвивальне навчання. Щоб зробити цей процес навчання привабливим для дошкільників необхідно використовувати інтелектуальні ігри. Хоча зазвичай варто використовувати і інші методи, що допомагають дітям розмірковувати, шукати, розв'язувати свої проблеми.**

ІІ. Технологія інтегрованих дидактичних модулів.

Дитина не народжується зі сформованим логічним мисленням, готовими знаннями про навколишню дійсність чи про будову Всесвіту. Водночас вона й не відкриває заново логічні закони мислення або мовлення, закони природи. На основі цього можна стверджувати, що сучасний вихователь має реалізовувати математичну підготовку на якісно новому рівні: відійти від філософії знання й оволодіти філософією розуміння дитиною математичного змісту в навколишньому середовищі. Одним із перспективних варіантів побудови освітнього процесу логіко-математичного змісту для сучасного дошкільного закладу є використання технології інтегрованих дидактичних модулів. Технологія інтегрованих дидактичних модулів – це технологія засвоєння логіко-математичного матеріалу, що забезпечує нарощування знань уявлень кожної дитини про математичну дійсність, завдяки активації в неї механізмів інтелектуального оброблення інформації з опорою на різні структури мозку: мозку дій, мозку емоцій, мозку, що мислить. В основу якого покладений принцип засвоєння математики - зрозуміти, а не запам'ятати.

Сьогодні ми з вами хочемо поділитися своїм досвідом роботи з цього напрямку, а саме використання кольорових паличок відомого бельгійського математика Кюїзенера на основі інтегрованих дидактичних модулів.

Декілька слів про саму методику. Палички Кюїзенера називаються кольоровими рахунковими паличками, кольоровими лінієчками, кольоровими цифрами, числами в кольорі. Існують різні варіанти і модифікації наборів паличок. Зазначу, що сам автор рекомендував починати заняття за своєю методикою з дітьми у віці від 1 року. При цьому він не один раз підкреслював (і практика педагогів різних країн це довела), що його розробка буде однаково цікава як дітям у віці 1-2 років, так і школярам 8-9 років. Кольори паличок також обрані не випадково. Наприклад, числа "червоної" групи паличок (червоний, рожевий і бордовий кольори) кратні двом (2, 4 і 8 сантиметрам), "синьої" групи

(синій, блакитний і фіолетовий кольори) - трьом, а "жовтої" - п'яти. У роботі з дошкільниками використовується спрощений варіант набору кольорових паличок, що містить 116 паличок призм-довжиною від 1 до 10 сантиметрів

З цією метою ми вирішили створити серію дидактичних ігор «Довжарики», взявши за основу уже відомий усім універсальний дидактичний матеріал бельгійського математика Кюїзенера, який забезпечує можливість результативного використання в різних вікових групах за умов організації основних видів діяльності: логіко-математичної, сенсорно-пізнавальної, мовленнєвої, літературно-театральної, сюжетно-рольової, соціокультурної і навіть рухової. Але ми надали дидактичному матеріалу більш цікавого, казкового вигляду, ми їх оживили.Пошиті із тканини, м'якенькі, приємні на дотик, з кумедними личками палички мають ім'я Довжарики і живуть дружною сімейкою у гарненькому будиночку. І кожний раз коли, вони приходять до дітей, приносять цікаві подорожі історії та казки.

Серію дидактичних ігор ми орієнтовно поділили на три блоки: логіко-математичний, сенсорний, казковий. При першому ознайомленні з Довжариками ми використовуємо авторський вірш та казку. Роботу в І і ІІ блоці ми проводимо за таким алгоритом: на ознайомлювальному етапі діти розглядають Довжарики, беруть їх у руки, стискають, згинають, розгинають. При цьому задіяні дрібні м'язи рук, тактильні відчуття та зорове сприймання дітей. Тут набір Довжариків є грою-конструктором чи мозаїкою для моделювання та конструювання різних площинних фігур, таких як: тин, потяг, башта, палиця, геометричні фігури, прості для складання предмети (дім, віконце, сходинки, квіточка, стілець) або елементарні узори. На наступному етапі роботи з Довжариками більшість ігор мають практично-діяльнісний характер: конструювання, накладання, моделювання. Доцільними на цьому етапі будуть завдання на класифікацію, порівняння чи аналізування множини паличок. Можна запропонувати дітям такі завдання: виберіть лише жовтих братиків Довжариків; оберіть будь-яких братиків та порівняйте їх за зростом, розселіть Довжариків в різні будиночки тощо.

Широкі можливості для всебічного розвитку дітей має казка. Вона робить процес навчання захоплюючим та легким. Поєднуючи казку з іграми з Довжариками, застосовуємо такий алгоритм:

І етап – ігрові завдання за змістом казки (підготовчий);

ІІ етап – гра у казку (комунікативно-дяльнісний);

ІІІ етап – ігри з казкою (моделюючий).

Після двох місяців активних ігор з Довжариками у значної частини дітей виявилась позитивна динаміка у розвитку вимірювальних навичок, оволодіння поняттями про величину, число, з'явились елементарні вміння аргументувати свої вислови, будувати найпростіші умовиводи, узагальнювати, класифікувати. Вони навчились узгоджувати свої дії з діями ровесників і дорослого, проявляти навички елементарного самоконтролю і саморегуляції, взаємодії один з одним.

Якщокожен педагог будепідходити до навчального процесутворчо, то жоднадитина невтратитьінтерес до навчання, а головне ваші вихованці з легкістю опанують всі сходинки освітнього процесу А чарівні кольорові паличкистанутьвашиминезміннимипомічниками.А головне ваші вихованці з легкістю опанують всі сходинки освітнього процесу.

ІІІ. Практичний блок.

ІІІ. 1. Перегляд гурткової роботи «Інтерактивна пізнавальна казка для дітей середнього дошкільного віку» .

«Про довгих і коротких черв'ячків»

Мета: продовжуємо вправляти дітей в порядковій лічбі, просторовому орієнтуванні, співвіднесенні числа і цифри. Розвивати уміння міркувати, мислити, доводити власну думку, формулювати запитання. Виховувати товарискість, дружні стосунки.

Хід заняття.

- В одній чарівній країні, у казковому місті, живуть нерозлучні друзі черв'ячки - Червоний і жовтий. Червоний – трохи коротший, ніж Жовтий, а Жовтий довший за Червоного.
- Розкажіть про друзів черв'ячків. Які вони? (*Веселі, привітні, добрі, смішні…)*
- У них є друзі - ось вони.
- Придумайте їм імена . (*ДОВЖАРИКИ!!!)*
- Чому ви їх так назвали? /*Тому, що вони схожі, але відрізняються за довжиною.*
- А ще чим вони відрізняються? (*Вони відрізняються за кольором.)*
- Давайте вишикуємо їх за довжиною.
- Кожному з них відповідає певне число, яке позначається цифрою. Як ви думаєте, яке число і яка цифра належить кожному з них?

(Найкоротший позначає число один і його цифра один, Червоний позначає число два і його цифра два, зелений- число три і його цифра три, коричневий - число чотири і його цифра - чотири, Жовтий – число п'ять і його цифра п'ять.)

- Довжарики живуть у будиночках, що стоять поряд. Підберіть кожному з них свій будиночок і поясніть свій вибір.

Наші Довжарики хотіли б мати біля своїх будиночків парканчики, а як будувати їх вони не знають. Давайте допоможемо їм. Будемо будувати парканчики такого ж кольору як Довжарик.

- Давайте порівняємо які парканчики у вас утворились.(*Найнижчий і найкоротший - у Довжарика білого кольору, а Найдовший і найвищий - у Довжарика Жовтого кольору.)*
- Наші друзі Довжарики дуже люблять подорожувати, ось і зараз вони зібрались у подорож на потязі. Але мені здається , що потягам чогось не вистачає. (*У них немає вагончиків!)*

Я пропоную вам добудувати вагони до потяга із паличок різного розміру: від найкоротшого до найдовшого.

Пропоную і вам відправитись у подорож із Довжариками. Ви готові?

То ж рушаймо. (Фізкультхвилинка «На потязі»)

- Ось і кінцева станція. Тут Довжарикипересядуть на автомобілі. Червоний обрав собі легковий автомобіль, а Жовтий хоче проїхатись на вантажному. Та ось біда- дорогу їм перегородила річка.

- Зверніть увагу, що річка має різну ширину. Що ви бачите?

(Вгорі річка вузька, а внизу - широка.)

Як же їм потрапити на інший берег?

(Потрібно збудувати міст .)

- Де збудуємо міст для Червоного Довжарика?

(*Там, де річка вузька.*)

Де будете будувати міст для Жовтого Довжарика?

(*Там, де річка широка.)*

Підберіть палички відповідної довжини і починайте роботу.

Який міст ви збудували для Червоного Довжарика?

(Короткий і вузький.)

Який міст у вас вийшов для Жовтого Довжарика ?

(Широкий і довгий)

Перевезіть Довжариків на інший берег річки

Ось і закінчилась наша подорож із Довжариками. Вони зустрінуться із своїми друзями, які живуть у цьому чарівному будинку. Їм тут добре і весело, а нам час повертатись. Попрощайтесь із нашими друзями і до нових зустрічей.

III. 2. Практикум для молодих педагогів

Педагоги об’єднуються у підгрупи і отримують завдання.

III.2.1. Завдання: вирішити задачу та відповідь показати Довжариком.

1. Дружило троє дівчаток – Лідуся, Оксанка й Оленка. Лідусі було 3 роки, Оксані - 3, а Оленці 4 роки. Скільки років було дівчаткам разом?
2. Денис, Антон та Іван розводять акваріумних рибок. У Дениса – 5 рибок, У Антона – 7 рибок, а у Івана стільки, скільки у Дениса і Антона разом. Скільки рибок у Івана?
3. На дитячому майданчику граються діти. Віра стрибнула через скакалку 25 раз, Оля – 39 раз, а Зоя стільки скільки подруги, тільки вдвоє меньше. Скільки стрибнула Зоя?
4. На електронну адресу Сергія надійшло 9 листів, Діма отримав - 10, Тарас стільки, скільки хлопці разом, тільки вдвоє більше. Скільки листів отримав Тарас?
5. На день народження Чипполіно прийшло п’ять синьйорів Помідорів та декілька синьйорів огірків. Усього прийшло 12 гостей. Скільки прийшло синьорів Огірків?

ІІІ.2.2 Складання дидактичних ігор з Довжариками за блоками: логіко-математичний, сенсорний, казковий.

IV. Підсумково-аналітичний блок. Обмін думками. А як увас? Підбиття підсумків анкетування

МАТЕРІАЛ ТА ОБЛАДНАННЯ ДЛЯ ІГОР

Набір кольорових Довжариків 10 штук в комплекті на одну дитину:

Площинні силуети героїв для обігруваннязадач

Додатковий роздатковий матеріал до складаннязадач:

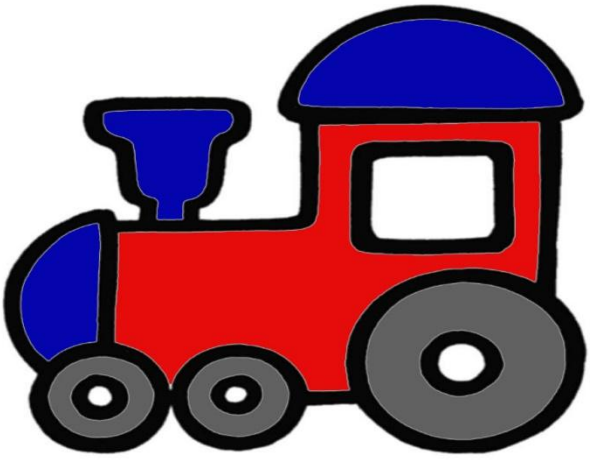

Роздатковий матеріал до гри «Мости через річку»

Набір будиночків до гри «Будівельники»

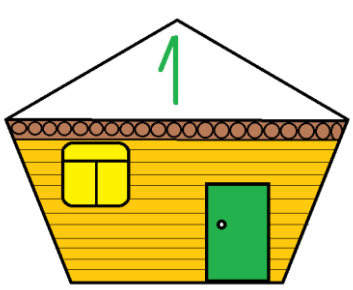

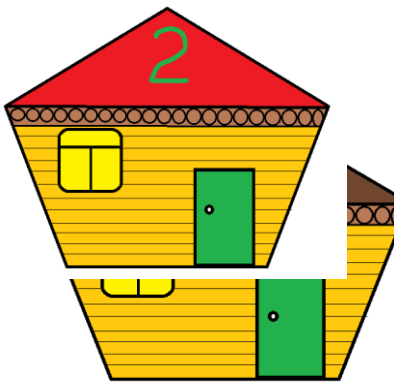

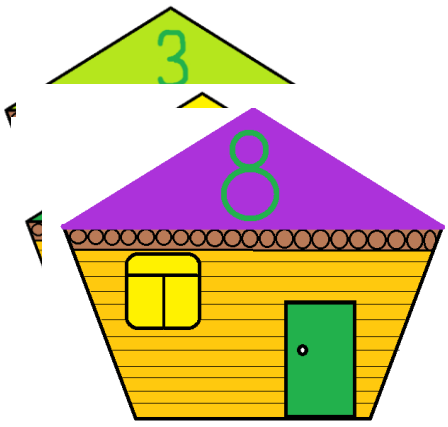

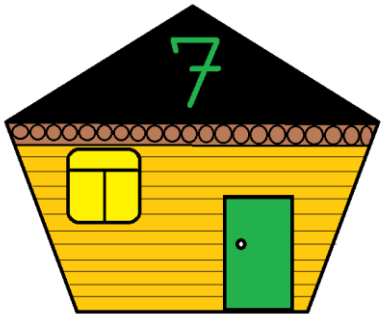

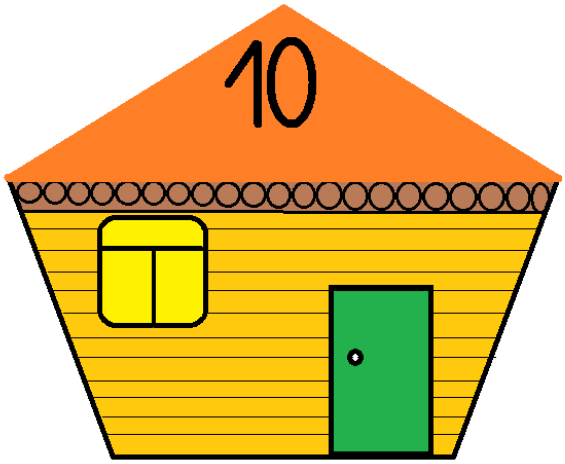

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. «Базовий компонент дошкільної освіти»

2. Освітня програма навчання та виховання дітей від двох до семи років «Дитина»

3. Методичні рекомендації до Освітньої програми для дітей від 2 до 7 років «Дитина». – наук. Керівник В.О. Огнев'юк – К., 2016

4. Старченко В. «Логіко-математичний аспект дошкільної освіти» «Дошкільне виховання» №7, 2005р.

5.Тунік І. «Розвиток логіко-математичних здібностей дошкільника» Палітра педагога №3 2004р.

6.Новикова В.П., Тихонова Л.И. «Развивающие игры и занятия с палочками Кюизенера» (для работы с детьми 3 -7 лет) . Москва «Мозаика-Синтез» 2011г.

7. Стеценко І. Логіки світу. Розвиток логічного мислення дітей 4-го року життя. – К.: Ред. загальнопед. газ., 2004. – 112с. – (Бібліотека «Шкільного світу»).
8. Стеценко І. Логіки світу: Розвиток логічного мислення дітей 6-го року життя. – К.: Ред. загальнопед. газ., 2004. – 128с. – (Бібліотека «Шкільного світу»).